

Brüsszel, 2016. május 12.
(OR. en)

8833/16

DEVGEN 91
ACP 69
RELEX 380
SOC 249
WTO 130
COMER 59
FDI 8

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Dátum: 2016. május 12.

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 8577/16

Tárgy: Az EU-nak a felelősségteljes globális értékláncokra vonatkozó megközelítése
– A Tanács következtetései (2016. május 12.)

1. Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az EU-nak a felelősségteljes globális értékláncokra vonatkozó megközelítéséről szóló, a Tanács által a 2016. május 12-i, 3462. ülésén elfogadott tanácsi következtetéseket.

A Tanács következtetései az EU-nak a felelősségteljes globális értékláncokra vonatkozó megközelítéséről

Bevezetés

1. A Tanács tisztában van vele, hogy a globális értékláncok a globális termelési gyakorlatok fontos elemévé váltak. A globális értékláncok összetettsége miatt az EU-nak és az azon kívüli szereplőknek nagyobb, proaktív szerepet kell vállalniuk annak érdekében, hogy biztosítsák ezen értékláncoknak az inkluzív és fenntartható növekedéshez szükséges megfelelő kezelését. Ezzel kapcsolatban a Tanács emlékeztet arra, hogy az EU egyik célkitűzése annak biztosítása, hogy az inkluzív gazdasági növekedés és a fejlesztés együtt járjon a társadalmi igazságossággal, az emberi jogokkal – ideértve az alapvető munkaügyi előírásokat –, valamint a fenntartható környezetvédelmi gyakorlatokkal és szakpolitikai keretekkel.¹ A Tanács hangsúlyozza, hogy ez a kérdés a fejlesztéssel kapcsolatban különös jelentőséggel bír, mivel a fejlődő országok gyakran komoly kihívásokkal kényyszerülnek szembenézni a legkiszolgáltatottabbak fenntartható fejlődése és növekedése tekintetében.
2. A Tanács kiemeli a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend – és az addisz-abebai cselekvési program – kritikus szerepét, és emlékeztet a 2015. május 26-i következtetéseire², hangsúlyozva különösen a szakpolitikai koherencia előmozdításának szükségességét, ami lehetővé teszi mind a megfelelő szakpolitikai keretek létrehozását, mind pedig a magánszektor mobilizálását. A Tanács emlékeztet továbbá a változtatási programra³, amelynek célja, hogy az EU kereskedelmi és fejlesztési politikája a legkevésbé fejlett országokra (LDC-országok) és a leginkább rászoruló országokra összpontosítson, többek között kereskedelmi kedvezmények vagy kereskedelemösztönző támogatás formájában.

¹ Az EUSZ 3. cikke.

² 9241/15.

³ 15560/11 – COM(2011) 637 végleges.

3. A Tanács emlékeztet „A mindenki számára előnyös kereskedelem: A felelősebb kereskedelem- és beruházáspolitikára felé” című bizottsági közleményről szóló következtetéseire⁴, amelyek hangsúlyozzák, hogy az EU kereskedelem- és beruházáspolitikai eszközei segíthetnek előmozdítani a fenntartható fejlődést, az emberi jogokat és a jó kormányzást. A Tanács üdvözli a „Kereskedelem, növekedés és fejlődés” című közlemény⁵ végrehajtásáról, valamint az elkövetkező évtized kereskedelmével, növekedésével és fejlődésével kapcsolatos uniós megközelítésről szóló tanácsi következtetéseket követő intézkedésekről beszámoló bizottsági szolgálati munkadokumentumot⁶. A Tanács üdvözli továbbá partnereink olyan kezdeményezéseit, amelyek célja a nemzetközileg elfogadott környezetvédelmi előírások, munkavállalói jogok, valamint a munkahelyi egészség és biztonság előmozdítása; ilyenek például a bangladesi fenntarthatósági paktum és a munkavállalói jogokra vonatkozó mianmari kezdeményezés.
4. A Tanács emlékeztet „A magánszektor meghatározóbb szerepéről, a fejlődő országok inkluzív és fenntartható növekedésének elérése érdekében” című bizottsági közleményről szóló következtetéseire⁷, amelyekben hangsúlyozza, hogy az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés megvalósításához, valamint az üzleti lehetőségek kialakításához szükség van a vállalatok társadalmi felelősségvállalására, a magánszektor szerepvállalására és a globális értékláncok felelősségteljes kezelésére. E tekintetben alapvető fontosságú a természeti erőforrások fenntartható beszerzése és kezelése.
5. A mikro-, kis- és középvállalkozásoknak (mkkv-k) a globális értékláncokban való részvétele lényeges előnyökkel járhat. A multinacionális vállalatok konstruktív szerepet tölthetnek be azáltal, hogy partnerségeket alakítanak ki mkkv-vel, és ennek keretében elősegítik a tudás, a készségek és a technológia terjesztését, többek között a környezetvédelmi és társadalmi előírások végrehajtásával kapcsolatban.

⁴ 14708/15.

⁵ 5887/1/12 REV 1 – COM (2012) 22 végleges.

⁶ 6554/16 – SWD(2016) 47 final.

⁷ 16856/14.

6. A Tanács megállapítja, hogy mindehhez nagyban hozzájárul a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó uniós stratégia⁸, a Bizottságnak és az Unió főképviselőjének „A konfliktusok által érintett és magas kockázatot jelentő térségekből származó ásványok felelősségteljes beszerzése” című közös közleménye⁹ és a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv¹⁰. A Tanács hangsúlyozza, hogy a vállalatok társadalmi felelősségvállalása/a felelős üzleti magatartás¹¹ nagyon fontos a fenntartható fejlődésnek, a tisztességes munkahelyek létrehozásának, továbbá mindenki, de elsősorban a nők és a fiatalok, valamint a kiszolgáltatott csoportok – a fogyatékossgal élő személyeket is beleértve – nagyobb társadalmi és gazdasági szerepvállalásának az ösztönzése szempontjából.

⁸ 16606/11 – COM(2011) 681 végleges.

⁹ 7704/14 – JOIN(2014) 8 végleges.

¹⁰ COM (2015) 614 final.

¹¹ Az EU szinonimaként használja a vállalatok társadalmi felelősségvállalása és a felelős üzleti magatartás fogalmakat. Az EU a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó uniós stratégiában 2011-ben úgy határozta meg a vállalati társadalmi felelősségvállalás fogalmát, mint „a vállalkozásoknak a társadalomra gyakorolt hatásuk iránti felelőssége”, és hangsúlyozta, hogy „ahhoz, hogy a vállalkozások teljes mértékben eleget tudjanak tenni társadalmi felelősségvállalásuknak, az érintett területeket képviselő érdekelt felek szoros bevonása mellett ki kell alakítaniuk a társadalmi, környezeti, etikai, emberi jogi és fogyasztói kérdések üzleti tevékenységükbe és alapstratégiájukba való beépítését szolgáló folyamatot”.

7. A Tanács kiemeli a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó, fenntartható fejlesztési célokat meghatározó fenntartható fejlesztési menetrend keretében elfogadott inkluzív és fenntartható megközelítések jelentőségét, különös tekintettel a fenntartható termelésre, a fenntartható fogyasztásra és a tisztességes munkával kapcsolatosakra, és üdvözli a felelős üzleti magatartással kapcsolatos fokozott nemzetközi együttműködést. A Tanács méltányolja az EU és tagállamai által annak céljából végzett fontos munkát, hogy előmozdítsák az éghajlatváltozásra és a biológiai sokféleségre vonatkozó ENSZ-egyezmények végrehajtását és nyomon követését, valamint a nemzetközileg elismert iránymutatások és elvek érvényesülését. Ezek közé tartoznak a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) multinacionális vállalkozásokra vonatkozó iránymutatásai, a konfliktusok által érintett vagy nagy kockázatot jelentő térségekből származó ásványok felelősségteljes ellátási lánc tekintetében követendő kellő gondosságról szóló OECD-útmutatások, az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek, valamint a Világélelmezés-biztonsági Bizottságnak a mezőgazdaságba és élelmezési rendszerekbe történő felelős beruházásra vonatkozó elvei. A Tanács üdvözli a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) által e téren végzett munkát, és várakozással tekint a 2016 júniusában tartandó 105. Nemzetközi Munkaügyi Konferencián a globális ellátási láncok¹² összefüggésében a tisztességes munkáról folytatandó közös aktív eszmecserék elé. A Tanács teljes mértékben támogatja a G7-ek vezetőinek a G7-ek 2015. évi csúcstalálkozóján elfogadott nyilatkozatát, amely megállapítja, hogy a kormányok és vállalkozások közös felelőssége előmozdítani a felelősségteljes ellátási láncokat és együttesen elősegíteni a kellő gondosság elvének szélesebb körben való megértését. A Tanács támogatja továbbá, hogy a G20-ak vezetői elismerték a biztonságosabb és egészségesebb munkahelyek előmozdításának jelentőségét, többek között a fenntartható globális ellátási láncok keretében (antalyai csúcstalálkozó, 2015). A Tanács emlékeztet arra, hogy az EU és tagállamai a jó kormányzás elvével összhangban folytatják az átlátható, együttműködésen alapuló és méltányos nemzetközi adózási környezet előmozdítását. Javítani kell a pénzügyi átláthatóságot, ami magában foglalhatja a vonatkozó hatóságok között e téren folytatott információcserét is.

¹² Az „ellátási láncok” és az „értékláncok” hasonló kifejezések, amelyek a termelési lánc egészére utalnak, a nyersanyagok feldolgozásától egészen a végfelhasználói termékekig. Kontextustól függően az „ellátási lánc” kifejezés utalhat konkrétan a valamely áru előállításában és terjesztésében részt vevő valamennyi fél által végzett tevékenységek folyamatára, az „értéklánc” kifejezés pedig azon egymáshoz kapcsolódó tevékenységek összességére, amelyek révén egy vállalat többletértéket biztosít valamely termék számára. Ebben a szövegben azonban a két kifejezés felcserélhető egymással.

8. A Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az EU és tagállamai, mivel együttesen a világ legnagyobb piacát alkotják és a legtöbb kereskedelemösztönző támogatást nyújtják – az EU összes hivatalos fejlesztési támogatásának (ODA) több mint harmada a kereskedelemmel kapcsolatos szükségletekre irányul –, ezt a helyzetet felhasználhatják arra, hogy a globális értékláncokat fenntarthatóbbá és inkluzívabbá tegyék különösen azokon a piacokon, amelyek a legszegényebbek számára biztosítanak megélhetést.

Közös erőfeszítéseink fokozása

9. A Tanács arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozottan gondoskodjanak arról, hogy a szakpolitikák hozzájáruljanak a fenntarthatóság támogatásához a globális értékláncokban és előmozdítsák a vállalati társadalmi felelősségvállalás elveit, mégpedig egyrészt azáltal, hogy az uniós szakpolitikai eszközök kidolgozásakor figyelembe veszik a vállalati társadalmi felelősségvállalás elveit, másrészt pedig uniós finanszírozású projektek révén. A Tanács ezen túlmenően arra biztatja a Bizottságot, hogy erősítse a kellő gondosság elvének érvényesülését és ösztönözze az összes érintett állami és magánszereplő közötti párbeszédet és együttműködést annak érdekében, hogy globálisan egyenlő versenyfeltételek jöjjenek létre és olyan szakpolitikai intézkedések valósuljanak meg, amelyek célja például annak előmozdítása, hogy vállalati szinten kellő gondossággal tartsák szem előtt az emberi jogok érvényesülését. Az üzleti tevékenységek felelős módon történő folytatása így végső soron versenyelőnyt teremthet. A Tanács ismételten hangsúlyozza, hogy fontos továbbra is támogatni a fenntartható és inkluzív piacokra vonatkozó nemzeti szabályozási rendszerek megerősítését.
10. A Tanács üdvözli, hogy valamennyi uniós kereskedelmi megállapodásba szisztematikusan beépítik a kereskedelemre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó rendelkezéseket, amelyek révén a felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy tiszteletben tartják az alapvető munkaügyi normákat és az egyéb ILO-egyezményeket, valamint a legfontosabb multilaterális környezetvédelmi megállapodásokat. A kereskedelemre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó rendelkezések előmozdíják a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó, nemzetközileg elfogadott releváns iránymutatásokat és elveket. A Tanács felkéri a Bizottságot arra, hogy a meglévő jelentéstételi és nyomon követési eszközök hatékony alkalmazásával rendszeresen nyújtson naprakész tájékoztatást és nyomon követési jelentést a kereskedelemre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó rendelkezések végrehajtásáról.

11. A Tanács arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a belső és külső politikákban folytassák a szakpolitikák fejlesztési célú koherenciájára irányuló munkát, az EUMSZ 208. cikkében foglaltaknak megfelelően. Szinergiákra kell törekedni a fejlesztési együttműködés, a környezetvédelmi politika és a kereskedelmi eszközök között, mégpedig elsősorban az azokban rejlő valamennyi lehetőség maradéktalan kihasználása, illetve annak céljából, hogy azok hozzájáruljanak a kereskedelemre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezetek és a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó más rendelkezések végrehajtásához és az azokkal kapcsolatos munkához, maximalizálva ezáltal a fejlesztési hatást. Ez magában foglalja a kapacitásépítést, a politikai párbeszédet, valamint a civil társadalom, a szociális partnerek és más érdekelt felek részvételét. A Tanács várakozással tekint a kereskedelemösztönző támogatásokra vonatkozó közös uniós stratégia közeljövőben esedékes felülvizsgálata elé, amelynek célja elsősorban a szinergiák annak érdekében történő megerősítése a kereskedelem és a fejlesztés terén, hogy az elősegítse a vonatkozó fenntartható fejlesztési célok megvalósítását.
12. A Tanács támogatja a felelősségteljes ellátási láncok előmozdítása keretében olyan kezdeményezéseken keresztül tett erőfeszítéseket, mint például az uniós ruhaipari kezdeményezés, illetve a mezőgazdasági ágazatban olyan kezdeményezéseken keresztül tett erőfeszítéseket, mint az erdészeti jogszabályok végrehajtására, az erdészeti irányításra és az erdészeti termékek kereskedelmére vonatkozó uniós cselekvési terv (FLEGT), valamint az erdőirtásról és a fenntartható palmaolaj-ellátásról szóló amszterdami nyilatkozatok. Más ágazatokban is történtek ilyen kezdeményezések. A Tanács határozottan ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy osszák meg a legjobb gyakorlatokat – az új és innovatív megközelítések előmozdítását is beleértve –, erősítsék az ilyen kezdeményezéseket és gyorsítsák fel azok végrehajtását. E tekintetben hasznos eszköznek tekinthető az ásványok felelősségteljes beszerzése érdekében a köz- és magánszféra között létrejött partnerség, valamint a konfliktusok által érintett és magas kockázatot jelentő térségekből származó ásványok felelősségteljes beszerzésére vonatkozó más kezdeményezések kidolgozása.
13. A Tanács támogatja, hogy az EU és a partnerországok valamennyi szinten több érdekelt felet bevonó megközelítést alkalmazzanak. Ez magában foglalhat nemzetközi szervezeteket, a civil társadalmat és szociális partnereket, a magánszektor és a kormányzati szférát, valamint más olyan közjogi szerveket, amelyek – adott esetben és az uniós delegációk támogatásával – fontos szerepet töltenek be a vállalati társadalmi felelősségvállalásnak a globális értékláncokban történő előmozdításában. A transznacionális vállalati megállapodások – mint például a szállítókra is kiterjedő globális keretmegállapodások – e tekintetben értékes eszközöknek tekinthetők. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy továbbra is támogassa azokat az intézkedéseket, amelyek célja megerősíteni a magánszektor elkötelezettségét a fejlesztés és a felelős üzleti magatartás iránt.

14. A Tanács hangsúlyozza, hogy szükség van a vállalati társadalmi felelősségvállalásra/felelős üzleti magatartásra vonatkozó nemzetközileg elfogadott elvek, iránymutatások és kezdeményezések alkalmazásának folyamatos előmozdítására – mint például az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek, az ENSZ Globális Megállapodása, az ILO-nak a multinacionális vállalatokra és a szociális politikára vonatkozó elvekről szóló háromoldalú nyilatkozata, valamint az OECD multinacionális vállalatokra vonatkozó iránymutatásai –, mégpedig azon országokban is, amelyek nem tagjai az OECD-nek. Ezen elvek, iránymutatások és kezdeményezések ráadásul hozzájárulnak a korrupció elleni erőfeszítésekhez is azáltal, hogy nyitottabb és átláthatóbb üzleti környezetet teremtenek. Elő kell mozdítani a fenntartható közbeszerzést. Különös figyelmet kell szentelni a nemek közötti egyenlőségre és annak biztosítására, hogy a nők teljes körűen, egyenlő módon és ténylegesen részt vegyenek a döntéshozatalban annak valamennyi szintjén, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési tervvel (2016–2020) összhangban.
15. A Tanács arra ösztönzi a Bizottságot, az EKSZ-t és a tagállamokat, hogy tegyék intenzívebbé a felelős üzleti magatartásra irányuló munkát. Ez magában foglalná többek között, hogy a tagállamok nemzeti cselekvési terveket dolgozzanak ki a vállalati társadalmi felelősségvállalásra/felelős üzleti magatartásra és az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozóan, valamint hogy a Bizottság 2016-ban új uniós cselekvési tervet indítson a felelős üzleti magatartásra irányulóan. E cselekvési terveknek konkrét intézkedéseket kell tartalmazniuk a jelenlegi és jövőbeli társadalmi, környezetvédelmi és kormányzási kihívások kezelésére, és prioritásokat kell meghatározniuk az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek végrehajtása tekintetében.